

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Torsdagen den 20 April 1820.

Kongl. Theatrarnes Repertoire för
sistl. Febr. och Mars månader.

Stora Theatern.

Febr.

2. Joconde.
6. Wårdshuset i Bagnieres. Figaro (Ballett).
9. Wårdshuset i Bagnieres. La Famille des Innogens.
13. Hamlet.
16. Sargines. Ett Turkiskt Divertissement.
20. Leheman. Ett Turkiskt Divertissement.
23. Johan af Paris. Figaro.
26. En Concert, samt Balletten Skogsflickan.
27. Mohrerne i Spanien. Ett Turkiskt Divertissement.

Mars.

1. Wattendragaren. Skogsflickan.
5. Hamlet.
8. Misstroende och List. Den nya Engendoms-Herrn. La Fille mal gardée.
10. Engelbrekt, Tragedie på orimmad vers, i 4 Akter. Sy. Original (första gången).
12. Engelbrekt.
15. Engelbrekt.
17. Engelbrekt.
19. Engelbrekt.
24. Engelbrekt.

Mindre Theatern.

Febr.

3. Vestindiefararen. Colin och Babet.
4. Bröderne Philibert. Man gör så godt man kan etc.
7. Coelina. Slotter-Ölet.
10. Bref-Intrigen. Baschan i Suresne.
11. Plånboken. Fiskaren.
14. Optimisten. De begge Svartsjuka (första gången).
17. Tyska Småstadsboerne. De begge Svartsjuka.
18. Plånboken. Intrigen i Fönstren.
21. Juden. De begge Svartsjuka.
24. De begge Svartsjuka. Czar Peter.
25. Plånboken. De begge Arrestanterne.
28. Brandskattningen. Lilla Matrosen. Komika Balletten.

Mars.

2. De begge Svartsjuka. Herr Des Châlumeaux.
3. Landtpresten i Wakefield. Bildhuggaren.
6. Coelina. Den föregifna Skatten.
13. Cousins Uniform. Folke Birgersson.
16. Den falska Vannen. De begge Svartsjuka. Stråtröfvarne (Ballett).
20. Lillländske Snickaregossen. De löjliga Mötene.
22. Wårdshuset. Savojardgossarne. Den nya Narcisse.
23. Figaros Bröllop. Pröfva först och döm sedan (första gången).

Dramatik.

Det är onekligt att Publiken står i en ganska stor förbindelse till närvarande Theater-Direktion, som från Skådeplatsen gifvit oss Tragedien Engelbrekt — NB. samma Direktion, hvilken äfven låtit försöka en framställning af Shakespears Hamlet. — Ty först var denna pjes ett original-Sorgespel, och således en verklig sällsynhet på svenska Scenen; för det andra, behandlade den ett nationalt ämne och var, besynnerligt nog, den första vördnadsgård, som den svenska fria konsten offentligen hemburit en af de största män, hvilka den på utmärkta individuer så bördiga svenska jorden frambragt, och för det tredje var det första försöket, att på vår Skådeplats lemna rum åt det högre, mera genialiskt fria lif, som rör den ägta Dramatiken. Åtminstone kan nu mera icke fordran af den nyare tidens theatraliska vers, den rimfria Jambens användande, mötas med den invändningen, att den af våra Acteurer ej kan declameras. Vi torde således kunna hoppas att, genom denna Pjes, den tungtötade och antithetiskt stela Alexandrinen, nu mera småningom skall blifva utträngd från vår tragiska Scen, och redan detta vore en välgärning, som kräfde upprigtig tacksamhet från hvarje vän af det sköna. — Ser man åter på Tragedien Engelbrekt, blott i och för sig sjelf betraktad, utan alla sådana relations-afseenden, är visserligen vid densamma mycket att invända. Det synes genast, att Sorgspelet icke är product af en egentlig Skald, utan blott af en poetisk Dilettant, som endast bildat sig genom en flitig och djupt käml läsning af andras mästerstycken. Detsamma har stycket, i Dialogen, visserligen flere ganska utmärkt sköna ställen — bland hvilka den scenen, då Krigsfolket inträder, för att fordra Engelbrekt till Riksföreståndare, främst torde böra nämnas — och en sinrik hänsyftning till temporära för-

hållanden; men det är icke något organiskt helt, framträdande i en jemn och öfverallt lika väl utarbetad och poetisk Diction. Den är, helt igenom, blott en Sentiments-pjes, nästan alideles utan någon skynt till handling, hvarigenom den blir nog långsam och tröttande: För öfrigt äro uppträderna icke fast sammanlänkade och icke fullständigt motiverade. Att, då Rideauen går upp för 2:dra Akten, se Riksföreståndaren med hela sitt Råd sitta öfverläggande i Engelbrekts eget Slott i Örebro, förefaller, efter allt det föregående, ganska oväntadt, och hvad inslytande detta uppträde har på det följande af handlingen, kan intet menskligt öga inse. Likaså obegripligt är det äfven, hvarföre Munken Urban skulle mördas, då han ingen ting mera synnerligt fått veta att upptäcka, än hvad han redan förut visste, och då igenfinnandet af hans döda kropp icke kunde gifva någon säkrare anledning, att förmoda den andre Munkens och hans vänners planer. Således blifver Ammunds och hans folks användande till holmen lika omotive-rad och i följe deraf, lika odramatiskt, som det är ohistoriskt. Detta uppträde, hvilket äfven, genom Engelbrekts långa tal innan han dör, blir vidrigt, tyckes också vara fingerat endast för att framställa den så kallade poetiska Rättvisan; men det antyder en föga klar insigt i den tragiska konstens natur, att, på detta sättet, enligt Schillers ord, såsom Poet förvandla sig till en Vård och Sorgspelets sista Act till ett Kalas, der

Wenn sich das Laster erbricht, setzt sich die Tugend zu Tisch.

Hvad karaktererna angår äro de, Engelbrekts egen icke undantagen, mera blott skizzerade, än rent konstmässigt utförde, som det äfven måste hända, när det icke finnes någon handling i Pjesen. Carl Knutson spelar i den en så obetydlig role, att om han i sjelfva verket icke framstått i något annat ljus, än detta, som ändå borde vara idealiseradt, så hade han visserligen aldrig kunnat spela någon i hi-

storiën. Biskoppen tyckes snarare vara en oklok narr, än en djup politicus, hvarföre Skalden dock tyckes velat hafva honom ansedd; och Peccatel uppträder, som en alldeles tom och karaktärlös Personage. Men den mest misslyckade karakteren af alla är utan fråga Måns Bengtssons, derigenom att Forf. velat göra honom till en slags Ravallac, af religiös fanatism och vidskeppelsens tvång bebunden; men då detta i närvarande mer rhetoriskt-declamatoriska, än poetiska stycke, icke mera än en enda gång framträder i ljuset, så uppkommer deraf, för Åskådaren, en stridighet i individualiteten, som söndersliter inbillningskraften under dess bemödande att uppfatta och förlika denna fremmande f. reteelse.

Hvad Actionen angår, förtjenar den i allmänhet allt bifall. Hr Åbergsson, såsom Engelbrekt, rättvisade fullkomligen det rykte han, genom sitt mäterliga spel af Hamlets role, förvärfvat. Äfven Amund (Hr Hjortsberg), och Kröpelin (Hr Fahlgren), gjorde af deras mindre betydliga roller, allt hvad göras kunde; och framförallt är man skyldig en och hvar all tack och allt beröm för den möda de använt, att correct och ledigt declamera den rimfria Jamben.

(Insändt).

Vördsam Förfrågan.

I Stockholms Posten N:o 75 d. år, har en Hr Wulf, "af förekommande anledningar," som han yttrat sig, — således ännu icke förekomne, utan förmodligen att förvänta — "ansett sig föranlåten att upplysa, att den enda Tidning, vid hvilken han som medarbetare biträdt, är Allmänna Journalen, och hvilken befattning i Maj förl. år upphörde, samt att han i Anmärkaren skrivit några få artiklar, men sedan denna Tidning, efter dess indragning, utkom å nyö, ej mer än en kort berättelse om ett allmänt känt Rätte-

"gångsmål, i hvilket resning lärer i un-
"derdånighet vara sökt hos Kongl. Maj:t." För öfrigt säger han sig ej äga någon del i Anmärkarens redaction, eller stå i någon relation till medarbetarne i densamma. — Af denna så kallade *upplysning*, skulle man kunna tro Hr W. vara något stort genie, som, hänförd af sitt ädla begär att *upplysa*, fordom låtit sitt ljus lysa för Menniskorna, men nu, på goda skäl, satt det under ena skäppo. En smärtsam känsla intog derföre mången rättsinnig *upplysningens* vän, vid läsningen af nämnde annons, och hela världen undrade hvem denne Hr W. månde vara? — På den af Hr W. gifne anledning, att han i förl. Maj tagit sin hand från den Allmänna Journalen, företog man sig till och med det mödosamma arbetet att genomläsa Allmänna Journalen för förl. år, för att, om möjligt vore, upptäcka hvilka dagar han låtit sin Sol *upplysa* det Journalistiska mörkret: och se! natt herrskade alltigenom. Endast uti N:o 131 den 10 Juni 1819, upptäcktes en gryning till den länge langtade dagen, och bebådades med följande ord:

"Utgifvaren begagnar detta tillfälle att förklara, det han med den högsta ledsnad och förtrytelse sett den *förfälskning* af de, i utländska Blad förekommande underrättelser om Magnetismen, som enligt sidd. 95 och 111, blifvit begången i tvenne N:r af denna Tidning. Det är en Litterär oredlighet, som knappt skulle kunna ursäktas den blindaste fiendskap till sjelfva saken, och som ännu mindre kan förlätas den, som endast klandrar sättet, hvarpå den hittills behandlats. Utgifvaren, hvilken, som Läsaren utan tvivel inser, ej kan medhjonna allt det arbete, som 150 tryckta ark fordra, har måst öfverlemna Redactionen af de utländska nyheterna åt en *annan person*, och har således ingen del i hvad som skett. Att i hvarje särskilt fall konfrontera öfversättningen med originalet, skulle gifva mera möda än sjelfva öfversättningen. Utgifvaren måste således

på god tro öfverlemnade denna del af Redactionen åt den, som åtager sig den, och det har varit honom omöjligt, att kunna förutse ett sådant missbruk af detta förtroende. Han var skyldig den Resp. Allmänheten, sig sjelf och sitt Blad att sätta sig i säkerhet för ett sådant missbruk för framtiden, och han har skyndat att göra det."

Nu frågas vördsammeligen: månne det var detta ljus, hvilket den obarmhertige Journal-Redaktörn så grymt afsnöt?

V—m—

Till Redaktionen af denna Tidning har, under rubrik: *Lärda Underrättelser*, en artikel blifvit insänd, hvori meddelas åtskilliga interessanta underrättelser om en mycket ryktbar, men till sin inre beskaffenhet föga känd Orden, hvilken författaren säger hafva anlagt en colonie vid ändan af det så kallade Döda Hafvet, och tror vara en lemning af de Libertiner, som omtalas i Apostl. Gern. 6: 9, eller en klubb af Ultras bland Astrologer. — Åtskilliga betänkligheter hafva yppats mot införandet af denna Artikel, i anseende dertill, att Författaren ej meddelat de källor, hvarur han hemtat dessa underrättelser. Ty, som man har skäl att förmoda, det samma Orden äfven i Sverige äger sina anhängare, så skulle tvenne olägenheter kunna inträffa, nemligen att antingen någon invigd stämde Redaktionen för lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar, i händelse underrättelserne ej äro med sanningen öfverensstämmande; eller ock, i fall de äro sanna, skulle Ledamöterna utan tvifvel blifva så förgrymmade öfver hemligheternas upptäckande, att en allmän utvandring företogs till den anlagda Colonien, hvarigenom vårt kära Fäderneslands lilla folknummer ännu mer skulle förminskas. — Redaktionen hoppas således att Författaren inser vådan af den-

na Artikels allmängörande, men kan tillika ej underlåta att yttra sin önskan, att af samma hand få emottaga Artiklar i andra ämnen, hvilka den då med största nöje skall meddela Bladets Läsare.

Anekdoter.

När *Andrews Mitchel*, Engelsk Minister i Berlin under det andra Schlesiska kriget, underrättade Fredrik om en fördel, som Brittiska armeen hade vunnit, nyttjade han det uttrycket: Med Guds hjälp behöllo vi segren öfver våra fiender. "Så?" sade Fredrik, "är Gud också bland era allierade?" — "Utan tvifvel," svarade Mitchel, "och den enda, som ej kostar oss några subsidier."

Tvenne förnämna Damer i London stannade med sin vagn vid en guldarbetares salubod i Charing-Cross, och tillstängde derigenom öfvergången från den ena Trottoiren till den andra. Den ena Damen steg ur vagnen ett ögonblick för att köpa några nipper. Några unga herrar, som ej hade lust att öfver gatsmutsen gå omkring denna otillbörliga stängsel, tillsade kusken att köra några steg längre fram; men han vägrade detta, och den urstigna Damen, som hörde trätan, hade det öfverdådet att ifrån saluboden befalla honom att ej köra ur släcken. En af de unga herrarna öppnade derföre utan krus ena vagnsdörren, klef in i vagnen och genom den andra dörren ut igen. En mängd fotgängare följde hans exempel, så mycket Damen i saluboden än bannades och den i vagnen quarsittande sökte att hindra promenaden. I synnerhet en hop matrosor funno saken ganska lustig och togo i en kedja samma väg. Alla åskådare skrattade, och Damerne funno rådligast att så fort som möjligt lemna platsen.

N:o 33 utgifves nästa Måndag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.